

Godelijke roeping
vaderen die op

in gezegd worden,
niet rechtstreeks,
de tractementen

Scholen.

igen: Ingekomen bij
van Mev. v. d. H.
Bij ondergeteekende
Den Haag 5-
ten scholen te willen

ULLEMAN,
Penningmeester.

Cl.

LASON, Geboortewe,
door G. KUYPER.
MCMVII.

en publice geen on-
De Lelie van ons
arier andere werken
en vertaling, die als
is opgenomen.

zwa heeft nu de heer
van een der latere
Amerikaansche.

Mrs. MASON, een
tonisch verhaal over
van hooge geboorte,
apostel Paulus te
le".

De vertaler in zijn
in de dergenaamde
en van den Apostel
gendarisch karakter
ware herinneringen
t ons een blik gunt
de tot Christus be-
doortaan hadden."

is een geschrift uit
n. Chr. en behoort
aan het N. T.

den heer KUYPER
kunnen vergelijken,
dat zij vloeiend leest.
en heeft voor een
vijf illustraties zijn
evaluen.

teijk boek dat zich
dat men gerust ook
cd.

Van Holland's Taal-
en Poëzie. Uitgave
reformeerde Jonge-

het "Een Woord
reert bestemd voor
m". De heer van
proza en poëzie van
zamelend en van aan-
bloemrijke, die in
een grooter geheel,
evormd zal worden."

an den laatste tijd
p. 4). En dit proza
n dienen om op de
worden "voorgedra-
ragen wordt, zoals
icht opmerkt, eerst
hij, om dit laatste
e stukken zijn aan-

n zijn "Een Woord
LULZEN en en ander
n het algemeen.

in Dr. A. KUYPER,
REVELD, J. POSTHUIS,
VOORT, L. PENNING,
T. VAN DE VELDE,
SEEF ANEMA, A.
ET en G. SCHUYVER.

van JOHANNA BREK-
RIJK—WITZ, A. J.
HENDRIK MULDER,
THORKE.

erde jongelingsver-
laanschaffen, zullen
veel nut van kunnen

udenten Vereeniging
788N.—Amsterdam.
Vereeniging, en dat
r zich over verheugt,
hristelijke belijdenis

is hare leden onder
Rijks-Universiteiten
t grootste contingent
delijke—en de Vrije
onder die van de
DELFT en de Theo-

de die studerende
VAENINGEN; terwijl
ouwelijke Christen
is aangesloten.

og niet hoog cijfer,
organisatie. Haar
gevormd door de
voorzitter; H. C.
in; F. DE VRIES,

en in een jaarboekje
ter een jaarverlag
stel over karakter-
BEKEMA; dan twee
dom en de praktijk
tne van J. A. VAN
L. V. Dijk; eindelijk
raag: Hoe ontvoert
et op sociaal gebied

op het leven van de
om haar bij velen
te meer te doen

utelen des Lams en
— J. OLMHOFF.

in studie over de
over PAULUS. Op
Schrift heeft bij
t sielsbestaan der
tent bij het eigen-
merkt. Wij hebben
karakterstudie.

aan stichtelijke,
erkingen.

zijn lezers voor

Vereenigingsleven.

ONZE JONGELINGEN.

VI.

De bijna vier-en-twintigduizend jongelingen,
die in onze christelijke Jongelings-Vereenigingen
aan het heil der maatschappij medearbeiden,
zijn blijkens de jongste statistische gegevens
aldus ingedeeld:

	AFDE- LINGEN.	LEDEN.
Nederlandsch Jongelingsverbond	379	9640
Nederlandsche Bond van Jonge- lingvereen. op Gerel. Grondslag	495	9777
Friesch Jongelingsverbond	51	859
Nederlandsch Lutherische Jonge- lingsbond	12	274
Bij geen Verbond aangesloten . .	207	3708
	1194	24258

Van 't Fr. Verbond zijn tevens
aangesloten bij 't N. J. V.
22 Ver. m. 426 led.
Van 't Fr. Verbond zijn tevens
aangesloten bij V. op G. G.
3 Ver. m. 61 led.

Gaat af . . . 25 487

1119 23771

We zijn thans met onze besprekingen gena-
derd tot de groep, waarvan wij in een onzer
vorige artikelen reeds zeiden, dat zij in het
grootste, internationale leger van christelijke jonge-
lingen een geheel eenige plaats inneemt en een
geheel eigen betekenis heeft.

De uitspraak van een kenner der Ameri-
kaansche vereenigingen: "zonder de Christelijke
Vereenigingen van Jonge Mannen lag Amerika
in de diepte van ellende," moge wellicht wat
kruis zijn, — zoo we haar ietwat verzachten en
naar de omstandigheden wijzigen, is zij toch
vrijwel toepasselijk op de Gereformeerde Jonge-
lingsverenigingen en haar arbeid in het ver-
breiden van de haar heilige beginselen.

In een vorig artikel toch wezen we op de
verschillende taak, welke vervulling zich de
beide groote Nederlandsche Verbonden ten doel
gesteld hebben. Die van het *Nederlandsch
Jongelingsverbond* ligt voor een groot deel op
maatschappelijk terrein, terwijl die van den
Gereformeerden Bond schier uitsluitend ligt op
het veld der beginselen, gelijk blijkt uit wat de
Bond zelf ieder jaar voor in zijn jaarboekje
schrijft en wat hier volledigheidshalve nog eens
zij herhaalt:

De *Nederlandsche Bond van Jongelingsver-
eenigingen op Gereformeerden Grondslag* heeft
ten doel, de organisatie van de Jongelingsver-
eenigingen op Gereformeerden Grondslag, voor
zover dit met het karakter dier Jongelingsver-
eenigingen is overeen te brengen, dienstbaar te
maken aan de in- en uitwendigen bloei der
reeds bestaande of nog op te richten Jonge-
lingsverenigingen op Gereformeerden Grondslag.

De Bond beschouwt als de roeping der Jonge-
lingsverenigingen op Gereformeerden Grondslag
om, overeenkomstig ons calvinistisch volkska-
rakter, werkzaam te zijn tot het doen kennen
en belijden der Gereformeerde beginselen voor
Kerk, Staat en Maatschappij.

Aan deze zijn roeping is de Bond en zijn
zijne afdelingen getrouw gebleven, en in die mate
selv, met zulk een ijver en volharding hebben
ze aan de vervulling dier roeping gearbeid, dat
met recht kan gezegd worden dat *zonder onze
Gereformeerde Jongelingsverenigingen het christe-
lijke leven in Gereformeerde, calvinistische krin-
gen op haar ieder gebied veel minder bloeiend
zijn zou.*

"Het doen kennen en belijden der Gerefor-
meerde beginselen voor Kerk, Staat en Maat-
schappij" — dat is voorwaar een schoon werk-
programma, een programma dat juist die bijzondere
betekenis aan de Gereformeerde Jongelings-
verenigingen verleent.

De arbeid op sociaal gebied, de maatschappe-
lijke arbeid tot het behouden of op terug-
brengen van zooveel jongelieden tot den dienst
des Heeren, in meer algemeen en zin genomen,
— zoals de tot hertoe besproken Jongelings-
verenigingen dat doen — is in ons land, in
het overig Europa, in Amerika en elders zoo
goed als eenzaam.

Maar zoodra het gaat om scherp belijnde
beginselen; niet om een wel positief maar toch
meer algemeen Christendom, doch om diep
innerlijke overtuiging ook onze jongelingen,
om de overtuiging waaraan alle optreden, op
welk gebied ook, getoetst moet worden, waar-
aan het leven tot in zijn kleinste kleingebeden
moet geregeld en waarmee het in ieder opzicht
in overeenstemming moet gebracht worden,
zoodra wordt ook in het leger der jongelingen
een scherpe scheidslijn getrokken, die de ene
grote groep van de andere scheidt.

Niet alsof er in het leger onder jongelingen
twist en tweedracht, strijd of verdeeldheid, zou
mogen of moeten zijn; maar wel alsof, dat
ook op dit gebied steeds zij de meeste betee-
kenis voor land en volk, voor staat en maat-
schappij, voor onze heele maatschappij hebben,
die het aandringen het christelijke beginsel tot
in zijn uiterste consequentie door te denken
en te aanvaarden als richtsnoer voor handel
en wandel, voor leven en leet.

En waar wij het nu als een bijzondere eere
voor ons land beschouwen, dat het sinds eenen
altijd door, in engeren of ruimeren kring, de
zuiverheid onzer christelijke religie bewaard heeft
en dat het vooral in de laatste decennien een
bijzondere betekenis heeft gekregen door het
hier zoo frisch weer oplevend calvinisme en de
toepassing der calvinistische beginselen op ieder
gebied, — daar mogen we het zeker als de bij-
zondere betekenis van een eere voor de
Gereformeerde Jongelingsvereniging aanmerken,
dat zij de school is, waarin de strijders gevormd
zijn en nog dagelijks worden, die als de Jonge-
lingstijaren voorbij zijn, strijden den grooten
strijd voor de conservatie van de christelijke
fundamenteel onzer samenleving en voor de
doorwerking en in praktijk bringing der christe-
lijke, calvinistische beginselen op ieder terrein.

De *Bond van Jongelingsverenigingen op Ge-
reformeerden Grondslag* is de groote kringsschool
waarin onze strijders gevormd worden.

Dr. A. Kuyper heeft altijd, meer schier dan
iemand anders, de betekenis van de Gerefor-
meerde Jongelingsverenigingen gevoeld, begre-
pen en . . . erkend. Wij weeten hiervan reeds
op, dat hij steeds aan die Jongelingsverenigin-
gen bijzondere aandacht gewijd en menig waar-
woord over en tot haar gesproken heeft. Ook
bij gelegenheid van zijn 70 jarig jubileum stond
hij in zijn rede juist bij haar zeer uitvoerig stil.

Maar daar staat dan ook weer tegenover, dat
de Jongelingen het ook telkens uitspreken, dat
zij zich slechts bewogen langs de lijnen, door
Dr. Kuyper uitgespreid.

Het spreekt vanzelf, dat de arbeid van al
wie zich voornamelijk, ja bijna uitsluitend be-
weegt op het gebied der beginselen, veel zwaar-
der en inspannender is en nog meer volharding
verischt dan het werk van hen, die zich in de
eerste plaats ten doel stellen, "de van God
verreemde jonge menschen tot zich te trekken
en voor den Heere en zijn genuechte te winnen."
En dat wel om de eenvoudige reden, dat de
laatsgenoemden eerder succes hebben, dat open-
baar wordt en door de openbarwording be-
medelend en versterkend werkt.

Dat echter de arbeid van den Gereformeerden
Bond niet vruchteloos gebleven is, weet ieder
die ook maar eenigzins mee leeft, en zal nader
blijken uit de bijgaande berichten die we in een
volgend artikel nog hopen mee te deelen.

Dat het succes zelfs buitengewoon groot is,
vindt zijn oorzaak, naar we meenen, in de aller-
eerste plaats natuurlijk in den zegen Gods,
maar daarnaast in de voortreffelijke organisatie
van den Bond, de degelijke en zaakkundige
leiding, van de aan zijn spits staande mannen,
en het linke orgaan, waarover hij beschikt.

Uit de Perg.

Dr. Wislenga heeft na zijne verklaring van
het Doopsformulier, thans in de *Gedachte
Kerkbode* een nieuwe reeks artikelen gepend
over het Huwelijksformulier, waardoor hij tracht
ook dit liturgisch geschrift, dat wel het minst
in de sympathie van ons thans levend geslacht
zich verheugen mag, beter tot zijn recht te doen
komen.

Een enkele proeve daarvan moge ook hier
medegedeeld worden:

In navolging van het Petrinische huwelijksbevel
geeft het formulier twee even krachtige als practi-
sche argumenten aan, waarom de man aan 't
vrouwelijk val als het zwakste eere geven moet.

De eerste argumentatie wordt aldus ontsloten:
*Als die vol medelijdenheid der gade des levens
met haar zijt. In sommige handschriften staat
als die ook medelijdenheid der genade des levens
met u zijt. In het wezen der zaak kunnen
deze twee uitleggingen op hetzelfde neer. In
het eerste geval wordt van den man gezegd, dat
hij deelgenoot der genade met de vrouw is, in het
laatste geval, dat de vrouwen deelgenooten der
genade zijn met den man. De laatste manier van
zeggen komt ons echter voor het meest in over-
eenstemming met dat apostels bedoelen te zijn.*

Bedoeld wordt immers, dat de vrouw in den
lichtglaas der nieuwe beoelening niet meer, gelijk
in de schaduwen van denouden dag, de mindere
van den man is. Als kinderen van denzelfden
Vader, zijn zij inwoners in hetzelfde Goddelijke
huisgezin en is straks éénzelfde eertitel hun deel.

Dese eertitel is de *genade des levens*, of, zoals
in enkele handschriften staat, *levende genade*. Het
huwelijks is wel in staat den man te doen geve-
len de intensiteit (innigheid) en schoonheid van
dit aardse leven, als gade Gods, maar het ware
leven is ook het huwelijksleven niet. Het is er te
zoover, te liden en te vergaenke lijden. Ook het
huwelijksleven is een loop, soms een sprong, naar
het graf. Zoo teer is de band, dat reeds een
waaltentoonstelling samen zijn veelal met enige
feestelijkheid wordt herdacht. Een zilveren feest is
een hoogtij in het leven. Het gouden bruiloftsjaar
wordt als een soort jubeljaar begreep. En, wanneer
de echtelijke band nog langer gespaard blijft,
wordt dit feit als een unicum in de bladen ver-
meld, en door afdruk van portretten in illustraties
het huwelijks wonder aangekondigd.

En wat zijn nu vijftienwintig, wat zijn vijftig
jaren!

Ook van dit jaartal geldt het woord van den
laamschen lijdert. Het komt voort als een bloem,
en wordt afgescheiden, ook vlincht het als een
schaduw en bestaat niet.

Wat is dus ook het huwelijksleven, wanneer
het niet bestraald wordt door den profetischen
gloed van een hooger en overgaankelijk leven.
Wanneer niet de beide verbonden iets van het
uitzicht smaken op de eertitel van een eeuwige
existentie.

En hoe geheel anders wordt het karakter der
samenleving, indien de man in zijne vrouw een
medelgenoot van hetzelfde glorieus leven der
toekomst ziet.

Wanneer hij haar in die bemetselende kwaliteit
aanmerkt, is het onmogelijk, dat hij bitter tegen
haar zou zijn, of haar niet, als het zwakste van
alle, eere zou geven.

Waar de verzoening met God de diepe achter-
grond van het leven is, zal de verzoening tusschen
man en vrouw de openbaring van het leven zijn.

Samen vrede hebbende met God, zullen zij vrede
hebben ook met elkander. Waar de liefde tot God
de aardse liefde als tot een hooger eenheid
samenvalt, daar zal het een zilveren harmonie zijn,
door geen dissonant van bitterheid gestoord. Als
God de derde, of laat ons liever zeggen, de eerste
is in het heilig verbond, dan zal er voor den
duivel der bitterheid geen plaats zijn. Want in
aardse liefde, al is ze met een paradijsplant
overgoten, één is, kan gescheiden worden. Hei-
gen in Christus één is, breekt geen heilsche
macht uit elkander. Het Goddelijk cement der
geestelijke eenheid is tegen de inwerking van
welke losmakende revolutie-macht, voor eeuwig
gevaarbaar.

Het tweede argument, dat ons formulier aan-
voert, om den man tot zachtheid jegens de vrouw
te vermanen, is meer negatief van aard.

Opdat uwe geboden niet verhoinderd worden.
De onderstelling die aan dit woord ten grond-
slag ligt, is dat er in het huwelijksleven *geboden*
zijn. Niet slechts persoonlijke geboden, want die
zijn er buiten het huwelijksleven ook, maar
gemeenschappelijke geboden, *huwelijksgeboden*.

Er is in het huwelijksleven een gebod dat de
Bij de beoefening aan het allen gebod te er ook
een roepen naar gebodskind in geestverwanten
kring en in de vergadering van Gods volk in het
bedenken. Maar zou dan in dien kleinen, intimen
levenskring, die *huwelijks* genaamd wordt, het
gemeenschappelijk gebod kunnen uitblijven?

Er is geen plaats waar de solidariteit, de har-
monie des gebods beter bloeien kan, dan in het
huisgezin.

Allereerst doordat de vader, als geinpriester,
in de officiële samenkomst van het gesin aan den
huwelijken disch, voorgaat in het gebed, en voor
allen en met allen het aangezicht des Heeren
zoekt, maar ook in de binnenkamer.

Hier is de man geroepen met de vrouw te ver-
keeren in de eenheid des gebods, niet het minst
voor de huwelijksnooden en huwelijksweledaden
en huwelijksnooden. Hier is hij geroepen met de
vrouw, het kruis, dat God hun eeloonk, aan Hem,
van wien die kinderen een erfdeel zijn, op
dragen; te pleiten op de belofte des verbonds in
den heiligen doop aan die kinderen verzeild, om
te vragen om gaven en getrouwheid, om dat zaad
op te brengen naar de belofte, die door hen bij
den doop werd afgelegd.

Nu zie de man toe, dat deze geboden niet door
bitterheid van zijne zijde verhoinderd worden.

Het woord *verhoinderd* beteekent letterlijk *uit-
houwen* (Matth. 3: 10) en duidt dus aan, niet dat
de kracht van het gebod gebroken wordt, zoodat
het niet doordringt tot den hemel, maar eerder,
dat het gebod zelf in zijn aanvang wordt gemaard,
dat het niet eens tot een waarachtig gebod
komen kan.

Bitterheid is een gifdamp, waarin het teedere
bloemje des gebods niet eens ontbloeien kan.

Twist snijdt aan het gebod niet slechts de
viegheid af, maar verhoinderd het gebod in de
geboorte.

De wateren der ziel moeten effen zijn, zal er

zich een ster uit hooger regionen in kunnen weer-
spiegelen.

Ook op het terrein van het gebedleven geldt
het woord:
Waar liefde woont, gebiedt de Heer den zegen,
Daar woont Hijzelf, daar wordt zijn heil verkregen,
En 't leven tot in eeuwigheid.

Officiële Berichten.

23 Februari 1908 was en blijft voor de kerk
van Tholen een gedenkwaardige dag.

Nadat 11 December 1907 het besluit tot
ineensmelting van de kerken A en B was genom-
men, en dit 15 Januari door de Classis was ge-
approbeerd, werden wij 23 Februari '08 door
door de vereeniging openbaar als de ééne gere-
formeerde kerk van Tholen, de wettige voort-
zetting der in vroegere eeuwen hier gevestigde
Gereformeerde Kerk.

Onze herder en leeraar Dr. J. H. Lammersta
leidde de plichtigheid van het samenwonen van
de broeders en zusters in één heiligdom in,
met het woord uit Collossensen 1 vers 9 en 10,
en we werden er op gewezen, hoe alleen in de
voorbereiding voor elkander waarborg ligt voor een
broederlijk en zusterlijk samenleven; hoe deze
voorbereiding moest bedoelen, om vervuld te worden
met de kennis van Gods wil, opdat we uit
gebrek aan geestelijke kennis nimmer her- en
derwaarts zouden zwerven; en hoe, als we bidden
voor elkander, wij den Heere welbehagelijk
zullen zijn en vele vruchten van geloof en
liefde geplukt zullen worden in Tolens kerk.

Aan het eind richtte onze herder en leeraar
zich tot de gemeente en kerkeraad, dankend
voor de liefde reeds in 200 rime mate aan hem
betoonde, zich aanbevelend in aller voor-
bede, inzonderheid in den ambtelijken steun
van de broeders kerkeraden.

Een talrijke en aandachtige schare vulde het
kerkgebouw. Ga de bede om de eenheid van
Zion, die wij van dezen gedenkwaardigen dag
af aan gedurig begeren op te senden, siraks
bij ons en bij 't geslacht dat na ons komen
zal, over in een lofverheffing, in de uiting van
diepgevoelden dank aan den Heere voor het
gehoort wij wrocht voor Tholens kerk.

Namens den Kerkeraad,
C. J. KUYPER BOONE, h. t. scriba.

Particuliere Synode van Zuid-Holland
(Zuidelijk gedeelte).

De vergadering der Particuliere Synode van
Zuid Holland (Zuidelijk gedeelte) zal D.V. ge-
houden worden Woensdag 10, en zoo noodig,
Donderdag 11 Juni e.k. te Gorinchem.

Punten voor het agendum en opgave van de
namen der afgevaardigden a.v.p. in te zenden
vóór 20 Mei.

Namens den Kerkeraad der
roepende Kerk van Gorinchem:
C. LINDERBOOM, praeses.

P. J. J. VAN VLEUTEN, scriba.

Gorinchem, 4 Maart 1908.

Classis Breukelen.

De Kerken dezer classis worden opgeroepen
ter vergadering, welke D.V. Donderdag 2 April
te gewoner plaats zal gehouden worden.

Stukken enz. voor het agendum worden inge-
wacht vóór 18 Maart bij den eerstondergetee-
kende te Vreeland.

Namens de oproepende Kerk van Loenen:
W. MAAN, praeses.

L. DOLMAN, scriba.

Vreeland, 2 Maart 1908.

Classis Zutphen.

De classis Zutphen van de Gereformeerde
Kerken heeft in hare vergadering van 27 Febr.
1908 preparatoir onderzocht den heer J. H.
Kietberg te Winterswijk en hem met algemeene
stemmen beroepbaar gesteld voor de Gerefor-
meerde Kerken.

Namens de classis voornoemd:
J. GOMMER.

Kort verslag van de vergadering der
Gereformeerde kerken in de classis
Schiedam, gehouden te Vlaardingen
25, 26 Februari 1908.

1. Nadat gesongen is Ps. 87:1 en gelezen
1 Cor. 3, wordt de vergadering met gebed ge-
opend door Dr. Goris als praeses van den
kerkeraad der roepende kerk.

2. De credentiebrieven worden onderzocht.
Alle kerken blijken wettig vertegenwoordigd.

3. Het moderamen neemt zittingwoord: Dr. Greij-
danus, praeses; Dr. Goris, assessor; Dr. van
Haeringen, scriba; Dr. v. d. Ende, adj.-scriba.

4. De notulen der vergadering van 26 Nov.
worden gelezen en goedgekeurd.

5. Ingekomen is een bewaarschrift uit H.
tegen den kerkeraad aldaar. De handelingen
van dien kerkeraad worden goedgekeurd.

6. Aan de kerk van P. wordt geadviseerd,
inzake de zangvereniging, den consulent te
naadplegen.

7. Op verzoek der kerk van Poortugaal om
meer classisbeurten, wordt afwijzend beschikt.

8. De boeken van den quaestor worden na-
gezien en in orde bevonden.

9. Bij de rondvraag naar art. 41 der K. O.
wordt door 4 kerken verwezen naar de instructie
op den lastbrief.

10. Een bewaarschrift van een broeder uit
V. wordt behandeld.

11. Aan drie kerken wordt advies verleend
in tuchtsaken.

12. De commissie voor het ontwerpen eenet
regeling van het percentage der verschillende
kerken inzake art. 4 en 13 K. O. brengt verslag
uit. Het rapport wordt goedgekeurd. Voor 1908
is nu het percentage voor Hoek van Holland 3,
Hoogvliet 2, Maassland 7, Maassland 3, A.
Maassland B 21, Overschie 3, Pernis 9, Poortu-
gaal 3, Rozenburg 3, Schiedam 18, Vlaardingen
A 13, Vlaardingen B 12.

13. Benoemd tot secundus voor het examen in
de symboliek Dr. Berends en voor dat in de
zedekunde Dr. v. d. Ende.

14. De vacaturbeurten worden aldus geregeld:
Poortugaal, in Maart Dr. Greijdanus, in April
Dr. Koster, in Mei Dr. Meijnen; Pernis, in
Maart Dr. Sieders, in April Dr. Sluiter, in Mei
Dr. Jonkers; voor classis Den Briel Dr. van
Haeringen.

15. Als roepende kerk wordt aangewezen
Pernis. 19 Mei wordt vastgesteld als datum voor
de volgende vergadering.

16. Na het zingen van Ps. 84:6 wordt de
vergadering met dankzegging gesloten door
Dr. Vonk.

Uit naam der classis,
F. J. v. d. Ende, Adj.-Scriba.

Buitenland

Frankrijk. Eindelijk.

Jaren achteren heeft het ons verbaasd en
bedroefd, dat de Franche protestanten met de
radicalen in dat land door dik en dun gingen.
Men juichte het toe dat de „leekenschool“
werd doorgedreven, en het bijzonder Roomsche
en Christelijk onderwijs werd getuikt; men
verheugde zich in elke maatregel die door de
radicalen en socialistischen genomen werd om de
Roomsche kerk afbreuk te doen.

Ook onder de wet op scheiding van kerk en
staat boog men. De Roomschen weigerden om
„associations cultuelles“ te stichten, al liepen
zij daardoor gevaar uit hunne kerkgebouwen
gedreven te worden; de protestanten richtten
zulke door de wet geëischte vereenigingen op,
al zijn deze ook in strijd met het karakter van
de Kerk des Heeren.

Maar de Franche radicalen zouden hun strijd
tegen de Roomsche kerk ten koste van het recht
tot het uiterste drijven. De kerk moest van
alles beroofd, niet alleen van de staatsstrate-
menten, die aan hare diensuren werden uitbe-
taald, maar ook van de kapitalen, die aan haar
waren vermaakt door menschen, die voor zich
selmselms wilden laten lezen. Familieleden van
hen, die de legaten voor zielsmissen aan de kerk
vermaakt, deden den staat processen aan,
waarbij geëischt werd, dat hun werd gegeven
wat hunne verwanten indertijd aan de Roomsche
kerk hadden vermaakt. Die processen had de
Staat naar het bestaande recht moeten verliezen.

Het was daarbij ook de onbillijkheid en on-
rechtvaardigheid ten top gevoerd, dat men
kapitalen, die vermaakt waren om zielsmissen
te lezen, ging verbeurd verklaren ten bate
van algemeene weldadigheidsfondsen. Terwijl
de processen aanhangig waren, heeft men nu de
wet eenvoudig veranderd, om den afloop der
processen ten gunste van den staat te doen
zijn. Er waren republikeinen van liberalistische
kleur, die tegen die rechtverkrachting protes-
teerden, maar vruchteloos. De verandering werd
door de Kamer van afgevaardigden aangenomen!

Maar nu is een conscientieel uit de kringen
der Protestanten opgegaan. Er is bij den
Senaat een adres ingediend, ondertekend door
een aantal Protestanten en predikanten van
naam, waarin ernstig en scherp de stem wordt
verheven tegen het reeds door de Kamer van
afgevaardigden aangenomen wetontwerp om de
overgang der kerkelijke goederen, en in naam
van vrijheid en recht, den Senaat wordt ver-
zoekt, deze rechtshandelingen niet goed te keuren.
Als Protestanten, wier kerken tot „associations
cultuelles“ zijn geconverteerd, achten adressan-
ten het een verkrachting van het recht, om
geld, dat voor missen voor de zielsrust van
afgestorvenen nagelaten is, te geven, tegen de
bedoeling der erffaters, aan de leken armen-
bureaus.

„Door dit toe te staan“, zoo heet het in het
adres, „zou het Parlement der Franche republiek
even willekeurig handelen als Lodewijk XIV,
toen deze in 1683 en 1684 de goederen der
opgeheven conistorien aan de ziekenhuizen
schonk.“

En dan luidt het verder nog: „Afstammelin-
gen van hen die zijn beoofd, vervolgd, en ver-
bannen om den wille des geloofs, koesteren wij
een onoverwinnelijk afkeer van alles wat de
vrijheid